

особливостей навчальної діяльності у теперішніх реаліях, що залишається предметом подальших наших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зінченко, О. (2022). Психологічні умови ефективності дистанційного навчання під час війни . *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*, (13), 71–77. URL: <https://doi.org/10.30970/ps.2022.13.9>

2. Когут, У., Сікора, О., & Вдовичин, Т. (2022). Виклики навчання та викладання в умовах війни. *Молодь і ринок*, (6/204). URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.260171>

3. Про затвердження Положення про дистанційне навчання, Наказ Міністерства освіти і науки України № 466 (2020) (Україна). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (Дата звернення: 10.09.2023 р.).

4. Claus, G. (1984). *Differentielle Lernpsychologie Eine Einführung*. Volk und Wissen Volkseigener Verlag.

Галина ГЕНСЕРУК

кандидат педагогічних наук, доцент, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна

Сергій МАРТИНЮК

кандидат фізико-математичних наук, доцент, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна

ФАСИЛІТАЦІЯ ТА НАВЧАННЯ НАВИЧКАМ РОБОТИ В КОМАНДІ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Здатність до співпраці набуває все більшого значення в сучасному суспільстві. Співпраця важлива для професійного навчання вчителів і розглядається як фактор успіху в організації освітнього процесу [3]. Майбутні вчителі повинні вміти працювати в команді в контексті інтегрованого навчання. Від викладачів закладів вищої освіти також очікується, що вони будуть навчати студентів навичкам співпраці, оскільки співпраця вважається однією з найважливіших навичок 21 століття [1]. Важливим напрямком досліджень

спільного навчання є навчання в групах. Аргументація полягає в тому, що групи, які ефективно та злагоджено працюють разом, досягнуть високого рівня сформованих академічних та соціальних навичок.

Уміння вивчити досвід співпраці є необхідною умовою для розвитку навичок командної роботи. Навчальний дизайн командної роботи базується на чотирьох циклах навчання. Всі чотири етапи є важливими в процесі вивчення організації співпраці між учасниками освітнього процесу. Відчуття себе як члена команди має вирішальне значення. Дії, які можуть покращити роботу команди, будуть актуальними лише тоді, коли налагоджена взаємодія між членами групи. Така робота може бути організована за допомогою зворотного зв'язку щодо конкретних ситуацій, наданого іншими членами групи або фасилітатором. Артикуляція співпраці включає в себе здатність студентів отримувати зворотній зв'язок, що є важливим елементом ефективної співпраці.

Фасилітація – це термін, який широко використовується в багатьох галузях, останнім часом і в освіті. Нещодавно це стало і професією, і дисципліною [2]. Це слово трактується по-різному в різних галузях. Латинський корінь слова (*facilis*) означає «увімкнути» або «зробити легким». В освіті фасилітація часто використовується в контексті «сприяти навчанню». Не існує узгодженого визначення слів фасилітація та фасилітатор. Фасилітація сприяє відкритому діалогу між особами з різними поглядами. Фасилітатор – це особа, яка дозволяє групам працювати разом ефективніше. Фасилітатор також може бути зосереджений на розвитку обізнаності та сприянні навчанню.

Головна увага фасилітатора зосереджена на процесі командної роботи. Фасилітативна група – це група, яка добре працює разом, і в якій сприятливий настрій і поведінка широко поширені між членами. Фасилітація використовується у командній роботі, як засіб для стимулювання групової обробки та рефлексії.

Фасилітація має три цілі:

- стимулювати (само)рефлексію та розуміння/усвідомлення;
- стимулювати постійну оцінку функціонування групи;

- підвищувати ефективність роботи групи.

Особливо ефективним у процесі реалізації фасилітативного підходу в освітньому процесі в умовах змішаного навчання є використання цифрових технологій.

Актуальними у застосуванні цифрових технологій у фасилітації є інтерактивні дошки [4]. Онлайн-дошки є цікавим підходом для використання технології мозкового штурму. Цю технологію використовують для того, щоб ділитися ідеями та висвітлювати свої проекти. Інтерактивні дошки можна також використовувати для проведення зустрічей та візуалізації даних. На дошках можна прикріплювати текстові нотатки, створювати та представляти інформацію під час синхронної та асинхронної взаємодії. Інтерактивні дошки є універсальним інструментом, який допомагає командам зробити роботу ефективною. Прикладом таких дошок є Padlet і Miro.

Зворотній зв'язок в цифровому світі під час командної роботи можна отримувати та надавати за допомогою різноманітних цифрових інструментів і платформ. Найпоширенішими цифровими інструментами зворотного зв'язку, який передбачає збір думок аудиторії, є:

- *Mentimeter*. Інтерактивний цифровий інструмент, який дозволяє створювати і проводити інтерактивні презентації та опитування з аудиторією в режимі реального часу.

- *Poll Everywhere*. Цей інструмент дозволяє створювати голосування, опитування в режимі реального часу, і аудиторія може голосувати за варіанти відповідей за допомогою смартфонів, планшетів та комп'ютерів.

- *Slido*. Інструмент дозволяє створювати опитування, голосування та відкриті запитання для аудиторії під час виступів і презентацій.

- *Wooclap*. Допомагає педагогам, тренерам та спікерам залучити аудиторію через інтерактивні питання, анкети та голосування.

- *Kahoot*. Це популярний інструмент для створення ігор, які можна використовувати для навчання та розваг.

Отже, цифрові інструменти дозволяють взаємодіяти з аудиторією, збирати відгуки і здійснювати інтерактивні презентації, які можуть бути корисними на лекціях, тренінгах, вебінарах для командної роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Binkley M., Erstad O., Herman J., Raizen S., Ripley, M., Miller-Ricci M., & Rumble M. Defining twenty-first century skills. *Assessment and teaching of 21st century skills*. 2012. pp. 17–66.
2. Hogan C. *Understanding facilitation: Theory and principles*. Kogan Page Publishers. 2005. 286 с.
3. Kennedy A. Understanding continuing professional development: The need for theory to impact on policy and practice. *Professional Development in Education*, 2014, 40(5). С. 688-697.
4. Генсерук Г. Р., Бойко М. М., Мартинюк С. В. Цифрові інструменти комунікації в освітньому процесі закладу вищої освіти. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка*. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2022. № 1. С. 31–39.

Jan GRZESIAK

Dr hab. nauk pedagogicznych, professor,

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH W KONINIE, Konin, Polska

NEUROKOGNITYWISTYKA U PODSTAW JAKOŚCI EDUKACJI PRAWDZIWEJ – W REALU I NA ODLEGŁOŚĆ

Tradycyjne spojrzenie na pedagogikę odwołuje się do nauk współdziałających z naukami o edukacji, a wśród nich wyróżnia się przede wszystkim psychologia, socjologia, ekonomia, prakseologia. Badania nad skutecznością procesów edukacji prowadzą najczęściej do konkluzji polegających na stawianiu wyzwań i zadań wobec edukacji i nauk o niej.

Systematyczny rozwój nauk społecznych zaobfitował powstawaniem nowych dyscyplin i subdyscyplin naukowych w odniesieniu do rozwoju jednostki przez całe